

nou problematiku, jakož i všem posluchačem geografie univerzitního studia.

A. VEŽNÍK

* D. Hübelová (ed.), MU Brno 2009, 220 s.

Od Domu útěchy k Masarykovu onkologickému ústavu*

Dne 13. ledna 1935 předal Spolek Dům útěchy do provozu první československý léčebný ústav specializovaný pro léčbu a výzkum nádorů; nesl pojmenování Masarykova léčebna – Dům útěchy a byl postaven v Brně na Žlutém kopci (v přímé návaznosti na Chirurgickou zemskou nemocnici). K 75. jubileu tohoto historického mezníku vydal tento ústav – dnes jej známe jako Masarykův onkologický ústav v Brně – půvabný 92stránkový svazek o své historii. K jeho sepsání pozval historiografku Lékařské fakulty MU v Brně doc. dr. Věru Linhartovou, CSc. Budiž hned řečeno, že je to dílko záslužné.

V. Linhartová tak navázala na obdobně motivovanou i obdobně koncipovanou kroniku, kterou k 50. výročí tohoto lékařského ústavu napsal na konci své 10leté, bohaté aktivity ve funkci ředitele uvedené instituce – v té době nesoucí jméno Výzkumný ústav klinické a experimentální onkologie – prof. MUDr. Jaroslav Švejda, DrSc. Autorka se ujala úkolu náročného, neboť právě v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století a do současnosti byla historie této léčebny – úměrně dějinám české společnosti – zvláště bohatá a bouřlivá. V. Linhartová ji velmi správně pojala především nikoliv z hlediska objektivně popisného, nýbrž z hlediska velmi dynamického kauzálního pozadí určujících idejí, sil a vlivů, často navzájem protichůdných, i s různým pořadím důležitosti určujících principů etických, politických a ekonomických. Až se skoro zdá, že v samém závěru svého spisu, v charakteristice současné situace ústavu, musela ve svých formulacích respektovat tlak rozhodujících sil současnosti... Vůbec se zdá, že autorka sledovala – i interpretovala – v knize s plným důrazem dvě životní fáze ústavu: jeho po-

čátku (období ideového záměru založit Dům útěchy, jeho vznik a vstup do života) je věnováno 41 stran a jeho etapě současné 11 stran. Vývoj v letech 1942–1990 (tj. v 48 letech, rozdělených do 6 kapitol) je pak zhuštěn na 13 stran.

Nejcennější – a také s nejdardařejším, nejobjektivnějším a zřejmě s neintenzivnějším autorským zaujetím napsanou částí celého díla jsou jeho první 4 kapitoly, věnované zakladatelské myšlence, z níž ústav vznikl, a jejím autorům: Lucii Bakešové a jejímu synovi doc. MUDr. Jaroslavu Bakešovi; máme za to, že Bakešovi jsou po prof. MUDr. Františku Hamzovi dalšími velkými, jakkoliv dnes málo známými osobnostmi českého lékařství, které se octly v autorském hledáčku V. Linhartové, aby je zevrubně zpracovala monograficky. (Na titulní straně zde hodnoceného jubilejního díla také oficiálně oznamuje, že je připsáno i zakulaceným výročím úmrtí jich obou.) Objemná je i kapitola věnovaná prof. MUDr. Richardu Wernerovi, prvnímu řediteli ústavu.

Textu by slušela i zmínka o architektonické hodnotě původní budovy Masarykova ústavu – z hlediska jejího významu v době jejího vybudování jako významného díla funkcionalistického. Velmi zajímavé by byly také konkrétní doklady zmíněné výzkumné spolupráce dnešního Masarykova onkologického ústavu s americkou Mayo klinikou.

Úkolem objektivní recenze je ovšem nejen ocenit klady díla, ale stejně otevřeně zhodnotit i jeho slabší stránky. Těmi jsou v tomto případě zejména aspekty formální. Grafická úprava budí rozpaky. Nevhodná je dvousloupcová a neupravená sazba stránky s nevhodným formátem nadpisů. Text je ilustrován neúměrně malým počtem malých fotografií. Z nich celá řada těch nejdůležitějších, portrétních, je nedůstojně nízké technické kvality. Tim více s nimi kontrastují technicky velmi dobré, ale většinou nepotřebné propagační barevné fotografie výrazně většího formátu na 9 stranách přílohy, ilustrující kulturní a sportovní akce pořádané ústavem v současné době.

Úplně na konec pak je nutno nezamlčet, že je škoda, že text díla je zatížen mnoha chybami, svědčícími o příliš úspěchaných korekturách: chybami tiskovými, gramatickými (v češtině, němčině, angličtině i latině). Jen dosti vzdělaného čtenáře může např. napad-

nout, že MUDr. Sernberg je vlastně Dr. Med. C. von Sternberg, velká osobnost lidské patologie. Nebo že slovem Phrenicus je miněm nervus phrenicus nebo že jako fototerapie je označena léčba pronikavým zářením, tj. aktinno- resp. radioterapie. Některé málo známé zkratky (UISS, Figa) by měly být vysvětleny atd.

Uvedené chyby však nemohou snížit věcný význam díla, jež je nesmírně cenné jak

z hlediska historie lékařství, tak z hlediska kulturní historie města Brna a celé naší republiky.

J. ŠMARDKA

* Věra Linhartová: *Kapitoly z dějin Masarykovy onkologického ústavu v Brně*. Vydal Masarykův onkologický ústav, Brno 2010, s. 92.

Redakci Universitas došlo

pokračování ze str. 69

Česká zahraniční politika: Aktéři, struktura, proces. Michal Kořan, Martin Hrabálek (eds.). Masarykova univerzita v Brně, 2007

Didaktik des Deutschen als Fremdsprache in Lehre und Forschung. Věra Janíková (ed.). Masarykova univerzita v Brně, 2007

Dny dětské endokrinologie 2008. Brno-25.-26. ledna 2008. Masarykova univerzita v Brně, 2008

Energetická bezpečnost a zájmy České republiky. Břetislav Dančák, Jan Závěšický (eds.). Masarykova univerzita v Brně, 2007

FOLIA. Colloquium on Differential and Difference Equations, CDDE 2006. Ondřej Došlý and Pavel Řehák (eds.). Masaryk University Brno, 2007

Geologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku. Masarykova univerzita v Brně, 2007

Chronická lymfatická leukemie. Informace pro pacienty a jejich blízké. Ivo Palásek, Michael Doubek, Jiří Vorlíček. Masarykova univerzita v Brně, 2008

Chronická myeloidní leukemie. Informace pro pacienty a jejich blízké. Markéta Protivánková, Jiří Vorlíček. Masarykova univerzita v Brně, 2008

Franz Anton Maulbertsch und Mitteleuropa. Eduard Hindelang-Lubomír Slaviček (Hg.) Masarykova univerzita v Brně, 2007

Musica viva in schola XX. Ed.: Petr Hala. Masarykova univerzita v Brně, 2007

Neziskové organizace ve veřejných službách. Vladimír Hynek, Zuzana Prou-

dová, Simona Škarabelová a kolektiv. Masarykova univerzita v Brně, 2007

Martina Novotná, Jan Novotný, **Fyziologická podstata rychlostního a vytrvalostního běžeckého výkonu.** Masarykova univerzita v Brně, 2007

Vladimír Podborský, **Náboženství pravěkých Evropanů.** Ústav archeologie a muzeologie FF MU Brno, 2006

Proceedings of the 2 International Summer School on Computational Biology. Edited by Ladislav Dušek, Jiří Hřebíček, Jan Žižka. Masaryk University Brno, 2006

Proceedings of the 3 International Summer School on Computational Biology. Edited by Ladislav Dušek, Danka Némethová, Jiří Hřebíček. Masaryk University Brno, 2007

Portfolio v cizojazyčném vyučování. Světлана Hanušová, Helena Havlíčková (eds.) Monografický sborník z konference. Masarykova univerzita v Brně, 2007

Program Zdraví 2 1 a výchova ke zdraví. Sborník z konference Fórum výchovy ke zdraví. Ed. Petr Kachlík, Vladislav Mužík. Masarykova univerzita v Brně, 2007

Josef Prokeš, **Slečno, budete vystupovat?** Masarykova univerzita v Brně, 2006

RASLAN 2007. Recent Advances in Slavonic Natural Language Processing. P. Sojka, A. Horák (Eds.). Masaryk University Brno, 2007

Regionální média v evropském kontextu. Lenka Waschková Císařová (ed.). Masarykova univerzita v Brně, 2007